

VÄISTÖTILAT UUDISTAVAT KOULUA

Monet espoolaiset koulut joutuvat turvautumaan väistötiloihin opetuksen järjestämisessä. Entisen Poliisiopiston tuntumaan sijoittuneessa Tapiolan koulussa on alkanut itää kokonaan uudenlaisen koulun versoja.

TEKSTI KARI KATJANEN, KUVA TAPIOLAN KOULU / TOIMIKKARANEN JA ANTTI VETTERÄNÄ



VUONNA 2014 ESPOOSSA VÄISTÖTILOISSA TOIMI 9 KOULUA. NIISSÄ OPISKELI 3 000 OPPILASTA.

KOKO SUOMESSA 35 000 OPPILASTA KÄY KOULUA ERILAISISSA VÄISTÖTILOISSA.

UUSIA KOULUJA TAI MITTAVIA KOULUJEN PERUSPARANNUKSI TEHDÄÄN ESPOOSSA VUOSITTAIN NOIN KOLME.

TALOUS-SUUNNITELMASSA VUOSILLE 2015-2019 ON 12 UUTTA TAI PERUSKORJATTAVAA KOULUA.

Lisää tietoa Joustavat Oppimisen Tilat -hankkeesta osoitteessa: oppimaisema.fi

OPINTIELLÄ TAPIOLASSA perinteisesti sijainnut Tapiolan koulua kohtasi ikävä yllätys vuosikymmenen vaihteessa. Koulu asetettiin sisäilmaongelmien vuoksi toimintakieltoon. Opetukselle oli löydettävä tilat muualta.

Erinäisten vaihtoehtojen tutkimisen jälkeen sellaiset löydettiin. Koulu siirtyi ensiksi Otaniemeen entisen Poliisiopiston tiloihin, mutta senkin sisäilmassa oli ongelmia. Niinpä koulu toimii nykyisin opiston pihalle tuoduissa parakeissa.

Siirtyminen väistökouluun vaikutti aluksi varsin hankalalta. Oppilaiden koulumatkat pitenevät.

Harva olisi osannut aavistaa, että ankeahkoissa tiloissa alkaisi itää kokonaan uudenlaisen koulun versoja.

VÄISTÖTILOJA TARVITAAN, koska Espoo kasvaa kovaa vauhtia ja samaan aikaan iso osa kaupungin koulurakennuksista ikääntyy. Kaupungin asukasluku kasvaa noin 4 000 hengellä vuosittain. Uusia kouluja on rakennettava tai peruskorjattava joka vuosi pari, kolme.

– Meillä oli vuonna 2014 yhdeksän koulua ja pari päiväkotia sijoitettuna väistötiloihin. Tilanne on hankala jo pelkästään taloudellisessa mielessä, kertoo Espoon kaupungin sivistötoimen kehittämisjohtaja **Kristiina Erkkilä**.

Koulurakennusten vanhetessa myös käsitukset siitä, mitä oppiminen on ja miten koulurakennus edesauttaa oppimista, ovat alkaneet osoittautua vanhanaikaisiksi. Koulutilojen uudistamiseen luo painetta myös ensi vuonna voimaan astuva uusi opetussuunnitelma, joka nostaa oppijan keskeiseen rooliin ja tukee ilmiöpohjaisen laaja-alaisen oppimisen lisäämistä.

– Tässä tilanteessa meille syntyi yhdessä Aalto yliopiston ja Helsingin yliopiston tutkijoiden kanssa ajatus, että voisimmeko kenties tehdä välttämättömästä hyveen, Erkkilä kertoo.

– Lähdimme tutkimaan, miten väistötiloissa voisi kokeilla ja kehittää kokonaan uudenlaisia oppimisympäristöjä, jopa kokonaan uudenlaisia kouluja. Tapiolan koulu on ensimmäinen tätä varten perustetun Joustavat Oppimisen Tilat -hankkeen (JOT) pilottikohde.

TAPIOLAN KOULUN osalta hanke alkoi viime vuoden marraskuussa. Pilotista saadut tulokset julkistetaan ensi vuoden alussa. Mutta jo nyt on tehty havaintoja ja saatu alustavia tuloksia.

– Olemme huomanneet konkreettisesti, miten tiloilla on merkitystä turvallisuuden, viihtyvyyden ja yhteisöllisyyden kokemuksen kannalta, Kristiina Erkkilä sanoo.

Professori visioi Aallon kampukselle pysyvää tilapäistä väistökoulu.

– Tilojen ei esimerkiksi tarvitse olla jotenkin erityisen hienot. Tärkeitä ovat muun muassa sellaiset piirteet, jotka tekevät koulusta juuri meidän koulumme. Esimerkiksi Tapiolan koulun aulaan tuotiin vanhasta koulurakennuksesta tiski, jolla on koululaisille suuri symbolinen merkitys.

Oleellista on, että oppilaat, vanhemmat, opettajat ja muu henkilökunta saavat muovata koulusta juuri oman paikkansa. Yhteisen henkeä ei saa ostetuksi isollakaan rahalla.

– Kiinnostavaa on ollut myös havaita, miten väistötilat haastavat kaikkia osapuolia oppimaan, Erkkilä kertoo.

– Eli jo pelkästään totutusta poikkeavat tilat tavallaan saavat meidät ajattelemaan joustavasti.

VAIKKA ITSE KOULURAKENNUSTEN arvo sinänsä on pieni, niiden arvo oppimisympäristönä voi olla suuri, summaa JOT-hankkeessa tutkijana toimiva Aalto yliopiston Taiteiden ja suunnittelun korkeakoulun palveluarkkitehtuurin professori **Jarmo Suominen** Tapiolan koulusta saatuja kokemuksia.

– Väistökouluun vaatimattomat tilat voivatkin olla oppimisen kannalta paljon arvokkaampia kuin perinteisen laitospäin koulun tilat, Jarmo Suominen sanoo.

Suomisen mukaan nyt ei kuitenkaan ole tarkoitus tehdä entistä parempaa väistötilaa,

vaan ylipäättänsä entistä parempaa koulua.

– Uuden koulun tavoite on luoda onnistuneet olosuhteet oppimiselle. Haluamme tehdä koulusta entistä joustavamman ja kustannustehokkaamman, mutta kuitenkin myös oppimistuloksiltaan paremman.

UUDENLAINEN KOULU hyödyntää ympäröivän yhteisön resursseja joustavasti ja monipuolisesti. Tapiolan koulun oppilaat voivat esimerkiksi mennä Aalto yliopiston Start Up -saunaan oppimaan yrittäjyyttä tai vaikkapa Design Factoryyn perehtymään innovaatiokulttuureihin.

– Opiskelijat tuntevat olevansa aktiivisia oppimisen osapuolia sen sijaan, että he vain kuuntelevat passiivisesti sitä, mitä heille opetetaan, Jarmo Suominen hahmottelee.

Hän visioi jo Aalto-yliopiston kampukselle Otaniemeen pysyvästi tilapäistä väistökoulu. Siellä hyödynnettäisiin kampuksen jo olemassa olevia resursseja ja Tapiolan koulun pilottihankkeesta kertyneitä kokemuksia täysipainoisesti tulevaisuuden koulun kehittämiseksi. ■